

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeberg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 19 juli 2021

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Ons kenmerk: 53.247/III/PN
NB

Betreft: uitnodigingsbrief in vier talen

In zitting van 15 juli 2021 onderzocht de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) een klacht ingediend omwille van het feit dat de gemeente Grimbergen de uitnodigingsbrief om zich te laten vaccineren gesteld heeft in vier talen in plaats van enkel het Nederlands.

In uw brief van 25 juni 2021 deelde u de VCT het volgende mee:

“Vooreerst wensen wij te stellen dat de communicatie betreffende de vaccinatie wordt gevoerd door de Eerstelijnszone Regio Grimbergen (ELZ). Het gemeentebestuur zelf verstuurt geen uitnodigingen, al is het gemeentebestuur wel vertegenwoordigd en betrokken in de werking van de ELZ.

Het voorwerp van de klacht is ons niet geheel duidelijk. Uitnodigingsbrieven worden immers enkel in het Nederlands opgesteld. In de maand werd weliswaar een brochure verspreid in vier talen die de burgers informeerde over de aankomende vaccinatie en het belang daarvan voor onze volksgezondheid. Mogelijks gaat de klacht bij de VCT brochure, indien dat niet het geval is, zouden wij graag een kopie van de brief in kwestie ontvangen opdat wij een standpunt kunnen innemen.

In maart 2021 werd tegen de verspreiding van de voormelde brochure reeds een klacht ingediend bij de provinciegouverneur wegens een vermeende schending van de taalwetgeving. Op 20 april 2021 oordeelde gouverneur Spooren dat de ELZ in haar communicatie voldeed aan de vier cumulatieve voorwaarden die door de VCT werden vooropgesteld. Deze klacht werd aldus ongegrond verklaard. In bijlage kan u het standpunt van de gemeente en het antwoord vinden betreffende deze klacht. Tevens voegen wij de brochure waarvan sprake is toe.”

*
* *

In uw brief van 24 maart 2021 heeft u het volgende meegedeeld aan de heer Jan Spooren, gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant:

“Vooreerst wensen wij te stellen dat de communicatiecampagne betreffende de vaccinatie wordt gecoördineerd door de Eerstelijnszone Regio Grimbergen (ELZ). De folder waarvan sprake werd dus bedeed door de ELZ, doch in samenwerking met de gemeenten Grimbergen, Kapelle-op-den-Bos, Londerzeel, Meise en Wemmel. Deze brochure, die u in bijlage kan vinden, werd specifiek bedeed in de gemeenten Grimbergen, Meise en Wemmel in de week van 15 maart 2021.

Als gemeente in het homogeen Nederlandstalig taalgebied, dient de gemeente steeds de bestuurstaalwetgeving te volgen. In uitzonderlijke gevallen laten toezichtsinstanties, zoals de VCT, echter toe dat naast het Nederlands ook andere talen worden gebruikt. VCT stelt dat er desgevallend aan vier cumulatieve voorwaarden dient te worden voldaan:

1. de dienst of instantie gebruikt de vreemde taal niet systematisch, maar slechts uitzonderlijk of als overgangmaatregel (dit wil zeggen tijdelijk) en in beperkte gevallen;
2. een bijzonder doel verantwoordt het gebruik van de vreemde taal, zoals bijvoorbeeld integratiebevordering, bewustmaking van anderstaligen over het bestaan van dienstverlening, gezondheid en de veiligheid;
3. de dienst of instantie gebruikt de anderstalige boodschap naast de voorgeschreven bestuurstaal. De boodschap is dus slechts een vertaling van de Nederlandse tekst. Er wordt niet meer, minder of andere informatie gegeven in de vreemde taal dan in het Nederlands. De dienst of instantie vermeldt bovendien uitdrukkelijk dat de anderstalige tekst een vertaling is, zodat iedereen over dezelfde informatie beschikt.
4. de anderstalige tekst is bestemd voor een specifiek doelpubliek.

In het kader van de volksgezondheid tijdens deze wereldwijde COVID-19 pandemie werd geopteerd om een zo breed mogelijk doelpubliek te bereiken en bijgevolg sommige boodschappen te vertalen in de andere landstalen. Gelet op de geografische situering van de gemeente in de Vlaamse Noordrand en de aanwezigheid van anderstaligen in de streek, werd het noodzakelijk en nuttig geacht om de oorspronkelijke Nederlandstalige boodschappen letterlijk te vertalen. Het gaat hier om communicatie die louter en dus uitzonderlijk wordt gehanteerd voor de vaccinatiestrategie, en niet om systematische communicatie.

We zijn van mening dat we ruimschoots voldoen aan bovenstaande cumulatieve voorwaarden en dat de ELZ in deze dus geen inbreuk beging tegen de taalwetgeving.”

In zijn brief van 20 april 2021 stelde de heer Jan Spooren, gouverneur van Vlaams-Brabant dat hij van oordeel is dat de vier cumulatieve voorwaarden die door de VCT werden vooropgesteld voor communicatie in andere talen, en die door de minister Bart Somers werden onderschreven, vervuld zijn. Om die reden besloot de gouverneur niet op te treden.

De Eerstelijnszone Regio Grimbergen is een gewestelijke dienst in de zin van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT) en heeft als werkkring de gemeenten Grimbergen, Wommel, Meise, Kapelle-op-den-Bos. Aangezien ze een gewestelijke dienst is waarvan de werking gemeenten met verschillende regelingen uit het Nederlands taalgebied bestrijkt en waarvan de zetel gevestigd is in hetzelfde gebied, ressorteert de Eerstelijnszone Regio Grimbergen onder het toepassingsgebied van artikel 34, § 1 SWT.

Luidens artikel 34, § 1 SWT stelt zulke gewestelijke dienst de berichten, mededelingen en formulieren, die hij rechtstreeks aan het publiek richt en de formulieren die hij op dezelfde wijze afgeeft, in de taal of talen die ter zake opgelegd zijn aan de plaatselijke diensten van de gemeenten waar zijn zetel gevestigd is. Nochtans, wanneer de gewestelijke dienst gevestigd is in een gemeente zonder speciale taalregeling geniet het publiek uit de gemeenten van het ambtsgebied die aan een andere taalregeling onderworpen zijn of die begiftigd zijn met een speciale taalregeling, ten aanzien van de rechtstreekse afgegeven formulieren, dezelfde rechten als in genoemde gemeenten. De berichten, mededelingen en formulieren, die aan het publiek worden verstrekt door de bemiddeling van de plaatselijke diensten, worden gesteld in de taal of talen welke die diensten voor soortgelijke bescheiden moeten gebruiken.

De VCT stelt vast dat de brochure werd verspreid door de Eerstelijnszone Regio Grimbergen met onder meer de samenwerking met de gemeente Grimbergen.

Uit het voorgaande volgt dat de Eerstelijnszone Regio Grimbergen de betrokken brochure aan de inwoners van de gemeente Grimbergen diende te verspreiden uitsluitend in het Nederlands.

De Nederlandse afdeling van de VCT heeft in verschillende adviezen gesteld dat zij er zich van bewust is dat administraties en openbare diensten heden ten dage regelmatig in contact komen met een anderstalig publiek door de aard van de dienstverlening en door specifieke projecten die door hen worden ontwikkeld, bijvoorbeeld in het kader van integratie. Het gebruik van vreemde talen, naast de SWT, kan dan wenselijk zijn.

De VCT heeft in haar rechtspraak aanvaard dat voor specifieke projecten een andere taal of talen kunnen worden gebruikt dan deze die door de SWT worden voorgeschreven (VCT 49.138 van 30 juni 2017 en 47.055 van 18 september 2015). In de vaste rechtspraak van de VCT geldt deze uitzondering echter voor de plaatselijke diensten, en op voorwaarde dat het een vertaling betreft en dat in de anderstalige teksten duidelijk aangegeven staat dat het een vertaling betreft. Ook moet de tekst eveneens in de opgelegde taal of talen beschikbaar zijn zodat het duidelijk is dat particulieren over dezelfde informatie beschikken in de opgelegde taal of talen.

Deze vaste rechtspraak heeft als doel iedere uitzondering op de SWT te beperken tot hetgeen absoluut noodzakelijk is in het algemeen belang (VCT 9 november 2018, nr. 50.366). Iedere uitzondering dient aldus zo veel mogelijk beperkt te worden in zowel omvang als tijd, aangezien het gebruik van vreemde talen enkel uitzonderlijk of als overgangsmaatregel kan worden toegestaan. De VCT heeft bijvoorbeeld in het verleden gunstige adviezen gegeven over het gebruik van de andere talen toegestaan wanneer dit gebruik noodzakelijk was voor de volksgezondheid.

In kader van de coronacrisis is het gerechtvaardigd dat de informatie over de vaccinatiecampagne in andere talen dan het Nederlands worden gesteld.

Er werd echter nagelaten te vermelden dat de teksten louter een vertaling zijn van de Nederlandse tekst. Deze vermelding is essentieel om te benadrukken dat de enige officiële bestuurstaal van de gemeente Grimbergen het Nederlands is.

De klacht is ontvankelijk en gegrond omwille van het feit dat niet aan de vormvereisten van de vaste adviespraktijk is voldaan.